

**LVII Vilniaus aukciono pažiba – ypatinga P. Smuglevičiaus akvarelė,
o intriga – brangiausiai įkainotas A. Samuolio paveikslas**

Jau kitą savaitę, 2019 m. gegužės 24 d., įvyksiančiame LVII Vilniaus aukcione laukia istoriniai įvykiai, kurių epicentre – du meno kūriniai. Pirmą kartą lietuviškų aukcionų istorijoje pristatoma absoliuti retenybė – originali Pranciškaus Smuglevičiaus (1745–1807) akvarelė, tapusi Romos antikvaro ir leidėjo Lodovico Mirri išleisto albumo *Vestigia delle Terme di Tito* titulinio lapo pirmavaizdžiu. Kitas, iki šiol buvęs brangiausiai įkainotas lietuviško meno kūrinys, – Antano Samuolio (1899–1942) „Liga“ aukcione vėl ieškos pirkėjo ir tikrins meno rinkos galimybes.

„Šis aukcionas skyrėsi nuo ankstesnių savo struktūra – praėjusią savaitę sėkmingai baigėsi pirmoji jo dalis, skirta lietuviško dizaino objektams, o kitą savaitę pasitinkame antrąją dalį, skirtą lituanistinei vaizduojamajai dailei. Šios dalies aukciono kolekcija suskirstyta į devynias temas, o iš viso ją sudaro 150 lotų. Iš pirmo žvilgsnio tai – įprasti kūriniai: tapyba ir grafika, skulptūros, kartografija ir kitos kolekcinės lituanistinės vertybės, tačiau tarp jų yra tokių retenybių, kad vien dėl to LVII Vilniaus aukcioną galima pavadinti tiesiog istoriniu“, – sako Vilniaus aukciono vadovė Simona Skaisgirytė-Makselienė.

Pati didžiausia šio aukciono pažiba – P. Smuglevičiaus akvarelė „Romos visuomenė lanko Tito griuvėsius“, tapusi titulinio Romos antikvaro ir leidėjo L. Mirri išleisto Nerono Aukso rūmų (klaidingai vadintų Tito termomis) freskų albumo *Vestigia delle Terme di Tito* titulinio lapo pirmavaizdžiu. 1775 m. tapytoje akvarelėje įamžintas istorinis momentas – Romos visuomenės apsilankymas tuomet Eskvilino kalvose atrastų rūmų kasinėjimų teritorijoje.

„Piešinio pobūdis, atlikimo profesionalumas, kruopštumas ir detalumas rodo, kad tai tikrai Smuglevičiaus rankos piešinys. Tą liudija ir signatūra lapo apačioje centre“, – teigia darbo ekspertizę atlikusi Vilniaus dailės akademijos Dailėtyros instituto vyriausioji mokslo darbuotoja dr. (hp) Rūta Janonienė.

Yra žinoma, kad L. Mirri vadovaujami Romos Eskvilino kalvos archeologiniai tyrimai vyko nuo 1774 m. gruodžio iki 1776 m. kovo mėn. 1775 m. balandį pasirodžiusiame leidinyje *Antologia Romana* buvo aprašyti keturi iš visų šešiolikos čia rastų kambarių, kurių sienas ir skliautus dengė tapyba bei stiuko ornamentai. Atkasti interjerai dviem dienoms buvo atverti Romos publikai, o kol žmonės grožėjosi atkastomis freskomis, P. Smuglevičiui ir architektui Vincenzo Brenna (1745–1820) buvo pavesta atlikti meninę dokumentaciją ir užfiksuoti vaizdus. Vėliau grafikas Marco Carloni (1742–1796) juos išraišė oforto technika ir paruošė minėtam albumui. Šalia vario graviūrų leidinio L. Mirri išleido *de luxe Vestigia delle Terme di Tito* leidimą su originaliomis P. Smuglevičiaus akvarelėmis, kurios yra itin retos. Keletas jų iš šio leidimo yra saugomos tokiuose muziejuose kaip Paryžiaus Luvas ar Sankt Peterburgo Ermitažas.

Šį retą P. Smuglevičiaus kūrinių LVII Vilniaus aukcione lydi ir dvi pagal jo piešinius sukurtos M. Carloni graviūros, 1912 m. Juozapo Zavadskio 500 egzempliorių numeruotu tiražu išleistas leidinys „Vilnius prieš 100 metų Pranciškaus Smuglevičiaus akvarelėse“ bei lenkakalbių Lietuvos menininkų palikimo puokštė, kurioje galima rinktis ir įstabų Mikalojaus Konstantino Čiurliono mokytojo Kazimiero Stabrausko (1869–1929) kūrinių „Vandens lelijos (Jono Okunios parko prūde)“, ir grafų Tiškevičių dvaro tapybos meistro Kazimiero Mordasevičiaus (1859–1923) „Merginos portretą“, ir Stanislovo Bohušo–Siestšencevičiaus (1869–1927) Vilniaus turgų scenas, ir daugybę kitų.

Nėra jokių abejonių, kad aukciono intrigą kurstys ir lietuviškų aukcionų istorijoje brangiausiai įkainotas meno kūrinys – vieno reikšmingiausių XX a. I p. tapytojų, *arsininko* Antano Samuolio (1899–1942) alegorinė kompozicija „Liga“, grįžusi iš naujo pasitikrinti savo vertės ir galimybių meno kūrinių rinkoje. Ji kartu su dar šešiais dailininko atrinktais darbais buvo eksponuojama 1932 m. surengtoje pirmojoje ARS parodoje. Artimą ryšį su kūrėjo rodo ir faktas, kad būtent šį paveikslą dailininkas yra atvaizdavęs ir kitame savo darbe „Mano kambarys“.

Be šių, LVII Vilniaus aukciono antrosios dalies rinkinį puošia ir visų laikų perkamiausių autorių vardai, tai – Kazys Šimonis, Vytautas Kasiulis, Jonas Čeponis, Adomas Galdikas, Zigmas Petravičius ir kt.

LVII VILNIAUS AUKCIONO DATOS

Tolerancijos centras (Naugarduko g. 10, Vilnius)

Ekspozicija:

Gegužės 22–23 d. nuo 10 iki 18 val.

Gegužės 24 d. nuo 10 iki 14 val.

Aukcionas:

Gegužės 24 d. nuo 18 val.

Daugiau informacijos:

www.menorinka.lt

